

Diàleg «Comunicació i diversitat cultural» Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004

Institut de la Comunicació (InCom - UAB)
Universitat Autònoma de Barcelona
Edifici N
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Sumari

1. Antecedents	8. Web del Diàleg
2. Organització	9. Assistents. Estudiants i representants de la societat civil becats
3. Institucions col·laboradores	10. Difusió. Premsa. Coordinació amb altres diàlegs de comunicació
4. Àmbits temàtics	11. Presència del Diàleg en altres activitats del Fòrum: «141 preguntes per a 141 nits»
5. Ponents	
6. Presentació de comunicacions	
7. Sessions	

1. Antecedents

La realització del diàleg «Comunicació i diversitat cultural» dins el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 constituïa la culminació d'un procés iniciat l'any 1999 amb l'organització de la 23a Conferència i Assemblea General de l'Associació Internacional d'Estudis en Comunicació Social (AIECS/IAMCR/AIERI)¹, dedicada a la comunicació intercultural i que va aplegar a Barcelona més de vuit-cents investigadors d'arreu del món. Aquesta conferència, també organitzada per l'Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom - UAB), ja va comptar amb el suport institucional del Fòrum Universal de les Cultures.

En aquest procés preparatori, a més del congrés esmentat, l'Institut de la Comunicació va organitzar amb la Càtedra Unesco de Comunicació - InCom - UAB unes Jornades sobre Comunicació i Cultura de Pau que es van dur a terme els mesos de febrer i març del 2001. Així mateix, l'InCom - UAB va organitzar, juntament amb la Càtedra Unesco sobre Pau i Drets Humans i la Càtedra Unesco de Comunicació - InCom - UAB, una taula rodona que portava per títol «La cobertura informativa dels conflictes. Mitjans de comunicació i guerra», que es va fer a l'abril del 2002.

1. www.barcelona2002.org.

2. Organització

El diàleg «Comunicació i diversitat cultural» va ser codirigit per Miquel de Moragas Spa i Maria Corominas Piulats, els quals van comptar amb la col·laboració d'un Comitè Científic Internacional integrat per:

Mireia Belil. Departament de Diàlegs-Continguts (Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004)

Cristina Gabarró. Departament de Diàlegs-Continguts (Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004)

Nancy Morris. Catedràtica Unesco de Comunicació - InCom - UAB 2001. Department of Broadcasting, Telecommunications and Mass Media de la Temple University, Filadèlfia (EUA)

Thomas Tufte. Catedràtic Unesco de Comunicació - InCom-UAB 2002. Institute of Public Health de la University of Copenhagen (Dinamarca)

Rossana Reguillo. Catedràtica Unesco de Comunicació - InCom-UAB 2004. Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Occidente (ITESO), Jalisco (Mèxic)

Xosé López. Consello da Cultura Galega. Facultade de Ciencias da Comunicación, Universidade de Santiago de Compostela

Ruth Elizabeth Teer-Tomaselli. Graduate Programme in Cultural and Media Studies de la University of Natal, Durban (Sud-àfrica)

Miquel de Moragas. Codirector del Diàleg. Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom - UAB)

Maria Corominas. Codirectora del Diàleg. Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom - UAB)

Aquest Comitè va assumir les tasques d'avaluació i selecció de les propostes de participació en el Diàleg, d'assessorament en la proposta de ponents i de col·laboració en la redacció de les conclusions del Diàleg.

3. Institucions col·laboradores

El Diàleg «Comunicació i diversitat cultural» va comptar amb el suport institucional i econòmic de les institucions següents:

- a) Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona
- b) Càtedra Unesco de Comunicació - InCom - UAB

4. Àmbits temàtics

El diàleg «Comunicació i diversitat cultural» es va estructurar en quatre àmbits temàtics que pretenien servir de proposta a partir de la qual promoure i estructurar la reflexió sobre les relacions entre la comunicació i la diversitat cultural. Aquests àmbits temàtics van servir de classificació general, a partir

de la qual es va fer el disseny definitiu de les sessions, sobre la base de les comunicacions rebudes i avaluades positivament pel Comitè Científic Internacional.

Els quatre àmbits temàtics de què es componia el Diàleg són els següents:

- a) Revisió dels conceptes bàsics del binomi comunicació / diversitat cultural.
- b) Les barreres a l'accés de la diversitat cultural als mitjans de comunicació.
- c) Els accessos de la diversitat cultural als mitjans de comunicació.
- d) Polítiques per suprimir les barreres i fer efectiu l'accés de la diversitat cultural als mitjans de comunicació.

5. Ponents

L'organització del Diàleg va cursar diverses invitacions per participar a les sessions plenàries en qualitat de ponents. Per a la selecció dels ponents invitats es van tenir en compte criteris d'adequació temàtica, amb la voluntat d'aconseguir l'equilibri pel que fa a l'origen, el gènere i l'àmbit de treball dels convidats (acadèmics, professionals, *policy-makers* i representants de la societat civil).

De les diverses persones invitades, finalment van participar en el Diàleg les següents:

- Rosa Maria Calaf, periodista. Corresponsal de TVE a Àsia-Pacífic
- Doudou Diène, responsable especial sobre el racisme, la discriminació racial, la xenofòbia i la intolerància que hi està associada. Alt comissionat dels Drets de l'Home de l'ONU
- Elizabeth Longworth, directora de la Divisió de Societat de la Informació de la Unesco
- Jesús Martín Barbero, professor visitant de diverses universitats
- Nancy Morris, catedràtica Unesco de Comunicació - InCom - UAB 2001. Department of Broadcasting, Telecommunications and Mass Media de la Temple University, Filadèlfia (EUA)
- Rossana Reguillo, catedràtica Unesco de Comunicació - InCom - UAB 2004. Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Occidente (ITESO), Jalisco (Mèxic)
- Ruth Elizabeth Teer-Tomaselli. Graduate Programme in Cultural and Media Studies de la University of Natal, Durban (Sud-àfrica)
- Thomas Tufte, catedràtic Unesco de Comunicació - InCom - UAB 2002. Institute of Public Health de la University of Copenhagen (Dinamarca)
- Lynne Muthoni Wanyeki, directora executiva de la Xarxa Africana de Desenvolupament de les Dones i Comunicació (FEMNET) i membre del Comitè internacional de l'Associació Mundial de Ràdios Comunitàries (AMARC)

6. Presentació de comunicacions

El Diàleg va perseguir la participació conjunta d'experts i d'actors interessats en l'àmbit de la comunicació i la diversitat cultural, com ara professionals de la comunicació, creadors culturals, reguladors i empresaris. També va buscar la participació de representants de la societat civil, ONGs i membres de grups socials diversos.

Per aconseguir aquests objectius, l'organització del Diàleg va establir dues modalitats de participació:

- a) Modalitat A: comunicacions (*papers*): contribucions de caràcter acadèmic.
- b) Modalitat B: experiències (*projects*): contribucions de caràcter professional o sorgides de la societat civil.

La crida a la participació es va fer mitjançant diverses vies, a partir de l'1 d'agost del 2003, dia en què es va obrir el període de recepció de propostes de contribució:

- a) Es va fer una difusió selectiva als mitjans i col·lectius d'arreu del món més propers a la temàtica del Diàleg a partir de la base de dades de l'InCom - UAB i del Portal de la Comunicació (www.portalcomunicacio.com).
- b) El Portal de la Comunicació i el web de la Càtedra Unesco de Comunicació - InCom - UAB van tenir informació destacada sobre el Diàleg des de l'1 d'agost del 2003 fins a l'acabament del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.
- c) L'InCom - UAB va sol·licitar a les principals associacions d'investigadors en comunicació que informaren sobre el Diàleg entre els seus associats. També va sol·licitar que ho feren les principals publicacions impreses i electròniques de l'àmbit d'estudi.
- d) L'InCom - UAB va fer una reunió informativa amb els estudiants de doctorat en Comunicació audiovisual i Publicitat i en Periodisme i Ciències de la Comunicació de la UAB
- e) L'InCom - UAB va elaborar i va trametre una nota de premsa informant sobre el Diàleg i sobre l'obertura del període de recepció de propostes de contribució als principals mitjans d'informació general de l'Estat
- f) L'InCom - UAB va enviar material promocional del Diàleg (tríptic) a totes les facultats i departaments universitaris de comunicació de l'Estat, tot informant-los de la crida a la participació
- g) El Col·legi de Periodistes de Catalunya va incloure un tríptic del Diàleg en una tramesa als prop de 3.600 periodistes col·legiats.

Aquestes iniciatives de difusió es van traduir en 192 propostes de contribució, 140 de les quals el Comitè Científic Internacional va considerar que havien de ser acceptades perquè fossin presentades al Diàleg. Finalment, se'n presentaren 117, la qual cosa comportava la participació en el Diàleg de 162 comunicants (autors i coautors), provinents de vint-i-cinc països.

El 46% de les comunicacions provenien d'Espanya i Catalunya. Les comunicacions provinents de la Unió Europea representaven el 60%, mentre que un 10% provenien dels Estats Units i Canadà. Un 22% de les comunicacions procedien de l'Amèrica Llatina. Austràlia, Bielorrússia, Israel, Iugoslàvia i Kenya van tenir la presència d'un comunicant.

La distribució per gèneres va ser pràcticament paritària, tot i que la presència femenina va ser lleugerament superior.

7. Sessions

Després del procés d'avaluació i de selecció dut a terme pel Comitè Científic Internacional, i atesos els temes predominants entre les comunicacions seleccionades i en els quatre àmbits del Diàleg, l'organització va classificar temàticament les comunicacions per confeccionar el programa final del Diàleg i les sessions que el compondrien.

La sessió inaugural del Diàleg va comptar amb les intervencions de Miquel de Moragas i Maria Corominas (codirectors del Diàleg), Laura Tremosa (Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004) i Rafael Grasa (vicerektor de Relacions Institucionals i Secretari General de la UAB). En aquesta mateixa sessió, Mercè Cabanes, en representació del diàleg «Informació, poder i ètica del segle XXI», va presentar-ne les conclusions com a punt de partida a partir del qual iniciar el Diàleg.

Revisió dels conceptes (24-5-2004)

a) Sessió plenària:

Moderadora: Maria Corominas

Rossana Reguillo. «La diferencia y sus asedios: pasajes de la memoria, paisajes del futuro»

Thomas Tuft. «Communication for Social Change. Struggles for Visibility and Voice, Culture and Diversity»

b) Sessions paral·leles:

Representació de la diversitat

Claudia Rausell Köster. «Comunicación y diversidad cultural: ¿una contradicción de términos?»

Víctor Manuel Silva Echeto. «La comunicación en el debate diferencia y diversidad cultural. Apuntes para una propuesta de investigación»

Veronica Stoeihrel. «¿Cómo representar el origen y la originalidad con respeto? Consecuencias del uso de diferentes metodologías en la producción del Otro en la televisión»

Ioanna Vovou. «Communication and European Identity. Public campaigns about Euro by European institutions and countries»

Jordi Farré Coma. «The Unexplored Authenticity: From Mass Media to Self-Media»

Ángela Piedad Garcés Montoya, Luis Fernando Gómez i Rodrigo Mora Yepes.
«Mediaciones culturales juveniles. Músicas e identidades en Medellín»

Repensar la comunicació

Daniel Horacio Cabrera. «Comunicación e imaginarios sociales. Una propuesta de articulación entre comunicación, identidad y diversidad cultural»

Jacques Guyot. «Linguistic diversity and communication. Media expression of minority languages and democracy»

Rafael Vidal Jiménez. «Hermenéutica y transculturalidad. Propuesta conceptual para una deconstrucción del multiculturalismo como ideología» - «Hermeneutics and Transculturalism. Proposal for Deconstructing Multi-culturalism as Ideology»

Salomé Berrocal Gonzalo. «El individuo frente a las nuevas tecnologías, ¿sinónimo de desigualdad informativa?»

Terry Flew. «Sovereignty and Software. Rethinking Cultural Policy in a Global Creative Economy»

Cristiana La Capria. «The crisis of the “great eye” according to the cinema towards a different visual knowledge»

Espais de comunicació, espais culturals

Sarah Corona. «Así me quería ver. Fotografía wixarika y políticas culturales hegemónicas»

Jair Moreira Rodrigues Filho. «La mediatización de la cultura como proceso comunicacional: el paradigma Xavante» - «The mediatization of the culture as communicational process: the Xavante paradigm»

Miquel Rodrigo Alsina i Pilar Medina. «Las emociones como barreras y como accesos a la diversidad cultural»

Ana Zanotti. «Serie documental. Escenas de la vida en el borde»

Carola Andrea Espinoza Orellana. «La televisión desde los pobres. Los usos sociales de la tevé en barrios marginales de Temuco (Chile)» - «The social uses of the TV in Temuco's marginal neighborhoods (Chile). The television from the poor»

Ying Li. «Participatory Phogography for the Marginalized. Integrating Participation, Advocacy and Empowerment»

Adriana Cristina Omena dos Santos, Ricardo Antonio Ferreira Santana i Debora Tavares. «Globalización, cultura regional y diversidad cultural. Cururu, una danza... la cultural regional en el interior del Brasil»

Construir la diferència

Ramez Maluf. «How Arab news coverage have adapted to the market»

Mauro Cerbino. «Ética y sensacionalismo en el periodismo digital»

Charo Lacalle Zalduendo. «Estereotipos y arquetipos de la representación del inmigrante en la ficción televisiva española»

Sergio Ricardo Quiroga Macleimont. «Urban trame, space, cities and social cultura»

Barreres (25-5-2004)*a) Sessió plenària:*

Moderadora: Ruth Elizabeth Teer-Tomaselli

Rosa Maria Calaf. «Estereotipos y silencios. La desilusión de la aldea planetaria (o global)»

Nancy Morris. «Institutional Barriers to the Representation of Cultural Diversity in the Media»

*b) Sessions paral·leles:**La imatge dels altres i els estereotips*

Xavier Giró. «Esquerdes en el discurs mediàtic sobre conflictes

Chris Paterson i Cynthia Boaz. «A Media War: A Comparative Analysis of Foreign Policy Advocacy and Enemy Construction in International Media»

Na'ama Sheffi. «The Intifada of Identity»

Emma Jean Yoder, Whose Discursive Regime? The Construction of Palestinian Identity in US Newspapers»

Noël Clycq, Christiane Timmerman i Magda Michielsens. «News media use and evaluation by Moroccan and Turkish adolescents in Flanders»

Ilse Devroe. «This is not who we are': Ethnic minority audiences' perceptions of the media

Ana María Rodríguez Rivas. «¿Son siempre los estereotipos una barrera?: El caso del gallego "Pelúdez"»

Alice Mitika Koshiyama. «Construção da cidadania das mulheres pelas intelectuais feministas na media»

Nancy Rivenburgh. «Debating the Imperatives of Cultural Diversity and Cultural Change: A frame analysis of the discourse surrounding endangered cultures and languages»

Derval Gomes Golzio. «Exclusión informativa. El prejuicio en la portada de la revista brasileña *Veja*»

Alicia Reigada Olaizola. «Barreras culturales y barreras de género: la construcción de la otredad a través de la prensa» - «Cultural and Gender Barriers: Construction of Otherness Through the Media»

Alena Korshukk. «Cultural Studies. Diversity Sensitivity. Word Association»

Todd Lester, Nathan Mpangala i Maarten Rens. «African Cartoon Culture. A step forward»

Maximiliano Martín Vicente. «*Le Monde Diplomatique* and Latin America: visions of culture and globalization»

Gemma Paricio Pera. «La construcción de la identidad ètnica a través de las ficciones cinematográficas» - «The construction of the ethnic identity by cinematic fictions»

Concentració i diversitat

- Luis Alfonso Albornoz. «La digitalización de las industrias culturales»
 Martín Becerra i Guillermo Mastrini. «La concentración infocomunicacional como barrera: el caso de América Latina»
 Juan Calvi. «Las industrias del copyright versus los sistemas de intercambio de contenidos en Internet: un análisis comparativo sobre la llamada piratería on-line» - «The copyright industries vs. the file sharing systems in Internet: a comparative analysis of the so called on-line piracy»

Els mèdia i la immigració

- Andreu Casero Ripollès. «Conflict, News and Immigration: Building a excluded identity»
 Carlos Muñoz Muriel, Juan José Igartua Perosanz, María Luisa Humanes Humanes, Lifeng Cheng, Milagros García Gajate, Derval Gomes, Ana Rita García i Ángela María Gomes. «Imágenes de la inmigración latinoamericana en los medios de comunicación. Perspectivas empíricas desde la Teoría del Encuadre» - «Empirical perspective from framing theory-Portrayals of Latin American immigration in the Mass Media»
 Jéssica Retis Rivas. «Tendencias en la representación de los inmigrantes Latinoamericanos en la prensa nacional española. Colombianos, ecuatorianos y argentinos... ¿iguales o diferentes?»
 Anna-Karin Gustafsson Norén, Lotta Sjöberg i Annelie Malmberg «To talk to - or about?»
 Annelie Malmberg, Lotta Sjöberg i Anna-Karin Gustafsson Norén. «The fire that showed the different worlds»
 Cristina Villalobos Molina, «Los inmigrantes y la delincuencia en prensa. Una imagen distorsionada»
 Denise Cogo. «Medios de comunicación, migraciones e interculturalidad: análisis de las estrategias de mediatización de las migraciones contemporáneas en el escenario brasileiro» - «Media, migrations and interculturality: analysis of the mediatization strategies of contemporary migrations in Brazil»
 Juan José Igartua Perosanz, María Luisa Humanes, Carlos Muñoz, Lifeng Cheng, Claudia Mellado, Eudomary Medina i María de los Ángeles Erazo. «La información sobre inmigración e inmigrantes en la prensa española. ¿Barreras mediáticas a la integración, o imágenes que generan xenofobia?» - «Media barriers to integration or xenophobic portrayals? News on immigration and immigrants in Spanish press»
 Nicolás Lorite García. «Cómo miran los medios la inmigración y transmiten la diversidad» - «How the Media Perceives Immigration and Transmits Diversity»

El discurs dels mèdia i la imatge dels altres

- Juan José Bas Portero. «Les “imatges” del País Valencià al discurs informatiu de TV3»

- Antonio Castillo Esparcia. «Las ONGs como fuentes informativas de los medios de comunicación»
- Benjamín Muratalla. «El machismo en la música tradicional de la Costa Chica de México y su difusión masiva en el disco compacto pirata: un factor que constriñe la diversidad cultural en la región»
- Rubén Dittus Benavente. «La escenificación de imaginarios en el discurso televisivo como barreras de acceso a la diversidad» - «The Staging of Imaginaries in Televisual Discourse as Barriers to Access to Diversity»
- Germà Llorca i Abad. «Velocitat i representació mediàtica»
- Iñigo Sarriugarte Gómez. «La nueva televisión y el modelo de "privativismo móvil": ¿fomento o degradación de la diversidad cultural?» - «The New Television and the Model of "Mobile Privatism": Promotion or worsening of Cultural Diversity?»
- Andrea Amolef Gallardo. «La alteridad en el discurso mediático: los mapuches y la prensa chilena. El doblaje audiovisual: ¿barrera o puente en el diálogo multicultural? Problemas y propuestas» - «Audiovisual dubbing: a barrier or a bridge in the multicultural dialogue. Problems and proposals»
- Álvar Peris Blanes. «Comunitats catòdiques. La representació de la identitat nacional a la televisió»

Accessos (26-6-2004)

a) Sessió plenària:

Moderadora: Rossana Reguillo

Lynne Muthoni Wanyeki. «Communication and Culture: Gender and Women»

Jesús Martín Barbero. «Políticas de interculturalidad»

b) Sessions paral·leles:

Construint el diàleg intercultural

Carl Bybee. «Raising World Citizens: The Role of Children's News Programming in the United States»

K.K. Jayan. «Alternative Communication: The Kerala Style»

Enrique Vergara Leyton i Rosario Garrido Illanes. «Identidades culturales y publicidad: los usos de la cultura en la creatividad publicitaria en Chile» - «Cultural Identity and Advertising: Uses of Culture in Chilean Advertisin Creativity»

Mónica García Jiménez. «Arte: construyendo identidades en el museo»

José Edson Lino Moreira i Elvira Simões Barretto. «El diálogo de las diferencias. Arte escénica, comunicación y cultura» - «The Dialogue of the Differences. Scenic Art, Communication and Culture»

Gloria Moreno. «Mestizaje culturel in the time of the cinema co-production»

María Victoria Antón Nárdi i Imma Tuesta. «Interculturalidad y salud comunitaria. Proyecto de Cooperación y Codesarrollo para la Salud Integral de las Comunidades Indígenas de la Selva Norte del Perú»

Marta Civil Serra i Kim Manresa. «El fotoperiodisme compromès amb la realitat social. El paper dels professionals com a denúncia per arribar a l'opinió pública internacional»

Josep Fernández Cavia. «Propostes de representació de la diversitat cultural per a la indústria publicitària» - «Proposals for the representation of the cultural diversity in the advertising industry»

Educació per al diàleg intercultural

Fortunato López Rodrigo. «Proyecto "Escuelas sin fronteras"»

Claudia Rodríguez. «Pedagogic proposal for the use of TV and computer technologies in intercultural contexts»

Carles Scolari i Montse Casas. «A LLOC. D'ENLLOC. Integració intercultural a la ciutat de Vic. Experiències i històries»

Ana María Sedeño Valdellós. «La diversidad cultural a través de los formatos audiovisuales publicitarios: el caso del videoclip»

Laura Cappellessio i Emanuela Trevisan Semi. «Mediterranean Inter-cultural Mediator Mobility»

Roberto Forns-Broggi. «Enseñanza de la diversidad a través del cine latinoamericano y español. Nuevo curso interdisciplinario sobre posibles diálogos culturales» - «Teaching Diversity through Latin American and Spanish Films»

Hélène Rufat i Antoni Luna. «Connecting Humanistic Disciplines: Identity in Higher Education beyond Disciplinary Borders»

Ràdio i televisió per la diversitat cultural

Nazan Haydari. «Formation of Radio as a Potential Feminist Space in Turkey»

K.M Shrivastava. «Programming for Rural Women and Children in All India Radio: Aspects of Linguistic Diversity»

Andrea Danae Valdivia Barrios. «Representación y visibilidad de la diversidad cultural y étnica en la Televisión Chilena: la percepción de niños y adolescentes» - «Representation and visibility of the cultural and ethnic diversity in Chilean Television: perceptions of children and adolescents»

Siscu Baiges i Francesc Triola. «Tots x tots - Com Ràdio: la immigració i la informació als mitjans»

Sandra Camps. «El locutori»

Katrien Lefever i Magda Michielsens. «Assessment of fair portrayal in television content. Media Emancipation Effect Reporting»

Lotta Sjöberg, Anna-Karin Gustafsson Norén i Annelie Malmborg. «Reach out and touch - but how?»

Espais de comunicació i diversitat cultural

Edorta Arana Arrieta, Patxi Azpillaga i Beatriz Narbaiza. «Linguistic Normalization and Proximity television in the Basque Country»

Comba Campoy García. «Televisión local participada por la comunidad: la experiencia de Cabodomundo»

Josep Àngel Guimerà i Orts. «La comunicació local com a escenari de la diversitat cultural: el cas de Catalunya»

Josu Amezaga Albizu. «Televisión por satélite en el mundo: nuevos retos para viejas lenguas» - «Satellite television around the world: new challenges for old languages»

Josep Lluís Gómez Mompert. «Diversidad latina y comunicación panhispana en la prensa en español de Nueva York» - «Latin Diversity and Panhispanic Communication in the Spanish Press in New York»

Ratajczak Magdalena. «Between Past and Future. Ethnic Media in Poland»
Oscar Alfeirán Varela i Pueblos de Malpica y Chantada. «La televisión local como movilizador social. El papel de Televinte en el intercambio cultural entre Malpica y Chantada, entre la Costa da Morte y la Ribeira Sacra»

Raúl de Mora Jiménez. «Desarrollo de la Televisión Hispana en los Estados Unidos. Marketing, idioma e identidad»

Clemente Penalva Verdú i Gerhard Brückner. «Diversidad cultural: un estudio sobre la prensa local extranjera en España»

Experiències de les comunitats indígenes

Carmen Gómez Mont. «Los usos sociales de Internet en comunidades indígenas mexicanas» - «The social uses of Internet in Mexican indigenous communities»

Fernando Kuhn i Jéssica T. Labigalini-Kuhn. «Glocalization and Multilingualism: Brazilian Indian on the Internet»

María de las Mercedes Miranda Rosas. «La recepción de la XEPUR: una intersección de diversos procesos sociales en la región p'urhepecha de Michoacán. Una aproximación a la red de mediaciones en la relación receptores - radio indigenista»

TIC i noves formes d'accés

Gemma Andreu i Pérez, Porto Franco: la utopia de la comunicació intercultural regional a la xarxa - Porto Franco: the regional intercultural communication utopia in the net

Manuel Gago Mariño, Xosé López i Xosé Pereira Fariña. «Arquitectura de la información y contenidos culturales en Internet: la representación del audiovisual. Explotación de contenidos culturales a través de sistemas de gestión de la información»

Arne Hintz. «Media Actors at the Dividing Lines of Information Society: Civil Society Media at the World Summit on the Information Society»

Rosalía Winocur Iparraguirre. «Vivir sin Internet. Imaginario popular y exclusión social en México»

Polítiques (27-05-04)

a) Sessió plenària:

Moderador: Miquel de Moragas

Elizabeth Longworth. «Information Society Division - Unesco»

Ruth Elizabeth Teer-Tomaselli. «Local Content, Local Language: Policy and Production in Pursuit of Culture Diversity in the South African Television Industry»

Doudou Diène. «Rapporteur spécial sur le racisme, la discrimination raciale, la xénophobie et l'intolérance qui y est associée. Haut Commissariat aux droits de l'homme, ONU»

b) Sessions paral·leles:

Gestió de la diversitat

Miguel Ángel Casado del Río. «El peso de las regiones en el programa Media de fomento de la industria audiovisual europea» - «The role of regions in the MEDIA programme»

Mercè Díez Jiménez i Isabel Fernández Alonso. «Los medios de comunicación en los planteamientos sobre diversidad cultural de la Unesco (1998-2004)» - «The role of mass media within the Unesco cultural diversity theories (1998-2004)»

María Alejandra Brandolini i Natalia Hopkins. «El balance social de las empresas»

Delia María Covi Druetta. «e-México: diversidad cultural y brecha digital»
Xosé López García, Manuel Gago i Xosé Pereira Fariña «Estrategias digitales para culturas periféricas: el caso de culturagalega.org»

Polítiques de representació

Rafael Morales Astola. «Gestión Poli-Cultural para Europa del Sur» - «An Administration of Poli-Culturals Politics for South of Europe»

Mirosljub Radojkovic. «Media and Cultural Diversity in Serbia»

Hong Zhang. «The Transformation of Chinese Television: Policy Responses to Globalization»

Des Freedman. «Diversity and pluralism in contemporary communication policies: every where and yet nowhere»

M.ª Teresa La Porte i M.ª Teresa Sádaba. «Globalization and cultural diversity- The function of public TV in the European audiovisual market»

Migdalia Pineda de Alcázar. «Sociedad de la Información: el papel de la comunicación, las política culturales y la diversidad»

Espais de la diversitat

Enric Botí. «La deficiència visual i l'accés a la comunicació»

Beatriz Garcia. «Communicating diversity through major events. The experience of Cultureshock, Cultural Programme of the Manchester 2002 Commonwealth Games»

Marisol Moreno Angarita. «Policy for the sociocommunicative inclusion of people with disability. The Case of The Colombian Deaf People»

Estela Rodríguez García. «Arte escénico en la diáspora. Teatro de artistas inmigrad@s en Barcelona a través de los medios de comunicación»

Francesco Amoretti. «The E-government policies: what place for rights and cultural identities? The European experience in comparative perspective. The European experience in a comparative perspective»

Carme Mayugo i Majó i Francisco López Cantos. «A Third Audiovisual Sector towards cultural diversity»

Rasna Warah. «Divided city: Information poverty in Nairobi's Slums»

En la sessió final del Diàleg, Miquel de Moragas i Maria Corominas, en qualitat de codirectors, van presentar l'esborrany d'idees fonamentals del Diàleg que posteriorment ha estat objecte de debat lliure al web del Diàleg². L'acte va comptar amb les intervencions de Mireia Belil (directora del Departament de Diàlegs-Continguts del Fòrum Universal de les Cultures) i Joan Botella (director del diàleg «Comunicació audiovisual global, diversitat i regulació», organitzat pel Fòrum 2004 amb la col·laboració del Consell de l'Audiovisual de Catalunya). L'acte es va dur a terme sota la presidència d'Elizabeth Longworth, directora de la Divisió per a la Societat de la Informació de la Unesco.

8. Web del Diàleg

El web va ser i és accessible a través de l'adreça: <http://www.incomuab2004.org>. El seu desenvolupament es va realitzar en diverses etapes, seguint el procés de preparació del diàleg. La primera versió del web es va posar en línia a l'agost del 2003.

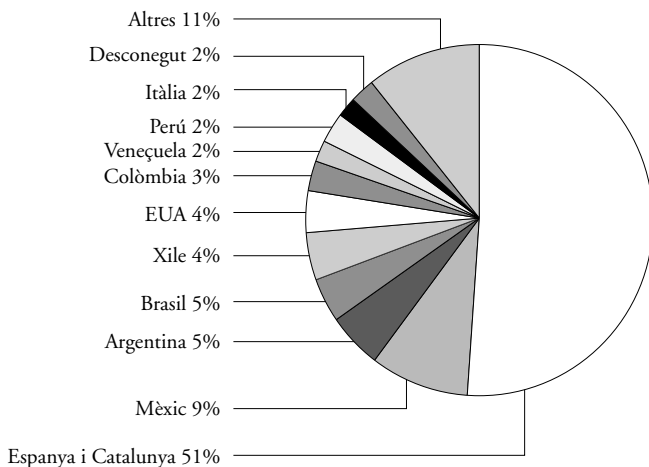
El web va incorporar, des del principi, seccions amb dos objectius bàsics:

- a) Informar sobre l'esdeveniment i contribuir a difondre'l (presentació, programa, continguts i objectius, participants, la seu, organització, premsa, etc.).
- b) Facilitar la participació de l'usuari al diàleg (trucades per a contribucions en línia, aportacions en línia, documents, resums i comunicacions).

Un cop acabat l'esdeveniment, el web pretén convertir-se en l'espai virtual en el qual es recullen els resultats del Diàleg, com a eina de consulta i debat acadèmic, de lliure accés a tota la comunitat universitària i també al públic en general.

Estadístiques de visites.

Des del 4 d'agost del 2003, coincidint amb la posada en línia del web, fins al 14 de setembre del 2004, plenament instaurada la versió del web del postdiàleg, el web ha rebut 32.048 visites, i el dia de més consum va ser el 24 de maig, primer dia de l'esdeveniment, en el qual es van rebre un total de 1.357 visites.

Font: Elaboració pròpia.

9. Assistents. Estudiants i representants de la societat civil becats

El Diàleg va comptar amb l'assistència de 552 persones entre ponents, comunicants i participants. La política de preus del Diàleg va comportar que les persones que van presentar comunicació en el Diàleg van gaudir d'inscripció gratuïta.

L'Institut de la Comunicació, en col·laboració amb el Departament de Difusió - Diàlegs (antic Departament de Participació Ciutadana), va gestionar la participació com a fila N en el Diàleg d'estudiants de doctorats i màsters en comunicació de la UAB, així com dels diferents degans i directors de departaments de comunicació de l'Estat espanyol.

També van participar alguns estudiants de llicenciatures en comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Vic que havien desenvolupat projectes de recerca en l'àmbit de la comunicació i la diversitat cultural. Els estudiants de dos instituts de secundària que havien reflexionat sobre els acudits racistes també van poder participar gratuïtament en el Diàleg.

També es va incentivar la participació de la societat civil mitjançant la invitació i la participació activa en les sessions del Diàleg d'algunes associacions de la societat civil, com ara l'Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE), la Federació de Sords de Catalunya (Fesoca) i la Fundación del Secretariado General Gitano (FSGG).

Cal assenyalar que la participació com a fila N comportava la inscripció gratuïta en el Diàleg, la qual cosa incloïa els mateixos drets que la inscripció ordinària. D'aquestes «beques» per als estudiants i per a la societat civil organitzada se'n van beneficiar 153 persones.

10. Difusió. Premsa. Coordinació amb altres diàlegs de comunicació

A més de la difusió feta per informar de la crida a la participació i per incentivar-la (vegeu l'epígraf 6 d'aquesta memòria), i a més de la difusió general dels diàlegs feta pel Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, l'organització del Diàleg «Comunicació i diversitat cultural» va constituir un gabinet de premsa que s'encarregaria de la difusió del Diàleg als mitjans i de gestionar els contactes amb els mitjans i les possibles entrevistes que estigueren interessats a mantenir amb els ponents. El gabinet de premsa del Diàleg «Comunicació i diversitat cultural» (InCom - UAB) va comptar amb el suport del Gabinet de Premsa de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i va treballar en coordinació amb el Centre de Premsa i Servei de Notícies del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Dins de la programació dels diàlegs del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, n'hi havia tres més sobre comunicació³, les direccions dels quals van considerar que la coordinació entre si podia comportar una millor comunicació dels quatre diàlegs, tot diferenciant-ne els objectius i els continguts.

Recull de premsa

El web del Diàleg (www.incomuab2004.org) conté el recull de premsa actualitzat sobre els articles, reportatges i entrevistes apareguts en relació amb el Diàleg als mitjans següents.

11. Presència del Diàleg en altres activitats del Fòrum:

«141 preguntes per a 141 nits»

El Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 va tenir un espai de participació ciutadana diari que, sota el nom de «141 preguntes per a 141 nits», presentava unes sessions obertes on el públic general del Fòrum (a més dels participants als diàlegs) podia debatre. En aquesta activitat, un dels ponents dels diàlegs reflexionava al voltant d'una pregunta i debatia amb el públic, amb la col·laboració d'un moderador.

Quatre ponents del diàleg «Comunicació i diversitat cultural» van participar en aquesta activitat. El 24 de maig, Ruth Elizabeth Teer-Tomaselli hi va participar amb la pregunta «Els mitjans de comunicació: arma de destrucció

3. i) «Informació, poder i ètica al segle XXI», organitzat pel Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes de Catalunya (del 19 al 21 de maig).
- ii) «Comunicació audiovisual global, diversitat i regulació», organitzat pel Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 amb la col·laboració del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (del 28 al 29 de maig).
- iii) «Ciutadans teledivents - INPUT 2004», organitzat pel Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 amb la col·laboració de Televisió de Catalunya, Televisión Española, Barcelona Televisió, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra (del 23 al 28 de maig).

massiva?». El 25 de maig, la periodista Rosa Maria Calaf va debatre a l'entorn de si «És possible l'objectivitat enmig d'una guerra?». El 26 de maig, Doudou Diène va reflexionar sobre si «És possible identitat sense diversitat». I, finalment, Rossana Reguillo hi va participar el dia 27 de maig amb la pregunta «Mitjans i polítics: de qui hem de tenir por?».

L'Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom - UAB) és un centre interdepartamental, creat per acord de la Junta de Govern de la UAB el 18 de desembre del 1997. Els seus principals objectius són la divulgació, la formació especialitzada i la recerca en comunicació, amb una atenció especial a les innovacions i als nous reptes que suposa la societat de la informació. L'activitat de l'InCom es difon a través del Portal de la Comunicació (www.portalcomunicacio.com).
